

Karitta Laitinen
Eija Huuhka

Lahden ostoskeskukset

Karitta Laitinen
Eija Huuhka

Lahden ostoskeskukset

Aalto-yliopiston julkaisusarja
Aalto-TT 17/2012

© Karitta Laitinen ja Eija Huuhka

Taitto: Karitta Laitinen

ISBN 978-952-60-4830-7 (pdf)
ISSN-L 1799-487X
ISSN 1799-487X
ISSN 1799-4888 (pdf)

Aalto-yliopisto
Insinöörیتieteiden korkeakoulu
Maankäyttötieteiden laitos
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutusryhmä
www.aalto.fi

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4	TENAVA-TONTTILAN OSTOSKESKUS		26
AHTIALAN OSTOSKESKUS.....	6	LOPUKSI.....		28
JALKARANNAN OSTOSKESKUS	8			
LIIPOLAN OSTOSKESKUS	10			
METSÄKANKAAN OSTOSKESKUS	12			
MUKKULAN OSTOSKESKUS	15			
RIIHELÄN OSTOSKESKUS.....	18			
RUOLAN OSTOSKESKUS	20			
MÖYSÄN LIIKETALO	22			
SAKSALAN OSTOSKESKUS	24			

JOHDANTO

Lahden ostoskeskukset -selvitys on jatkoa hankkeen KAVERI – Kestävät kauppapaikat verkosto-kaupungissa (2010–2012). Kyseistä hanketta ovat rahoittaneet Helsingin kaupunki, ARA, Kauppakeskus Mylly, Lempäälän kehitys, Helin & Co Architects, HYY, Citycon ja Espoon kaupunki.

Tämä selvitys on osa KatuMetro-hanketta, jossa rahoittajina ovat yliopistoista Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto ja Hanken Svenska handelshögskolan. Ammattikorkeakouluja on mukana kolme: Diakonia Ammattikorkeakoulu, Metropolia Ammattikorkeakoulu ja HAAGA-HELIA Ammattikorkeakoulu. Kaupungit, jotka ovat mukana rahoittamassa, ovat Helsinki, Espoo, Lahti ja Vantaa. Valtionhallinnosta rahoitusta on Työ- ja elinkeinoministeriöstä, Ympäristöministeriöstä, Liikenne- ja viestintäministeriöstä ja Opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Lahdessa on kymmenen ostoskeskusta. Niistä yksikään ei ole rakennettu 1950-luvulla, milloin Suomeen rakennettiin ensimmäiset ostoskeskukset.

Ostoskeskusten kulta-aikana (ks Helsingin ostoskeskusselvitys s 8-16), eli 1960-luvulla rakennusluvan sai kaksi ostoskeskusta: Ruolan ostoskeskus vuonna 1964 ja Mukkulan ostoskeskuksen ensimmäiset osat vuonna 1967.

1970-luku on Lahdessa ollut vilkkainta ostoskeskusten rakentamisen aikaa. Tuolloin Tenava-Tonttilan ostoskeskuksen ensimmäisen osan rakennuslupaa haettiin vuonna 1970 ja laajennuksen lupaa kaksi vuotta myöhemmin. Vuonna 1975 lupakäsittelyyn tuli kaksi ostoskeskusta, Metsäkankaan ja Mukkulan Ostoskeskukset. Kahden vuoden kuluttua, vuonna 1977 rakennuslupa pantiin vireille Jalkarannan ja Riihelän ostoskeskusten rakentamiseksi.

Möysän liiketalon rakennuslupakuvat olivat valmiina vuonna 1988. Sen suunnitteli Arkkitehtitoimisto Sipponen-Teerenmaa Oy. Liiketalo jäi ainoaksi 1980-luvun lahtelaiseksi ostoskeskukseksi.

Ahtialan ostoskeskukseen kuuluu kaksi osaa, vuonna 1993 lupaa hakenut Kiinteistö Oy Ahtialan liiketalo ja Osuuskauppa Hämeenmaa, jonka lupakäsittely alkoi vuonna 2005.

Tässä selvityksessä ostoskeskusten palvelut esitetään pohjapiirroksin siten, että kukin käyttötarkoitus on merkitty omalla värillään, jolloin eri toimintojen suhde on helposti havaittavissa. Myös tilojen käyttökelpoisuus ja muunneltavuus on todettavissa pohjapiirrosten avulla. Yksityisten palvelujen luokittelu Mukailee Tuomas Santasalon ja Heli Heusalan kirjassa (2002) esitettyä luokittelua, mutta julkiset palvelut ja yhdistykset ovat lisänä. Selvityksessä ostoskeskusten kiinteistöyhtiöiden isännöitsijöitä ja tilojen haltijoita haastateltiin mahdollisuuksien mukaan.

G 472 Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan vähittäiskauppa	G 4779 Käytettyjen tavaroiden vähittäiskauppa myymälöissä	Q 8622 Lääkäriasemat, yksityislääkärit ja vastaavat erikoislääkäripalvelut	O 84301 Kansaneläkelaitoksen vakuutustoiminta
G 4771 Vaatteiden vähittäiskauppa	I 561 Ravintola ja vastaava ravitsemustoim.	Tilaa vaativa kauppa (TIVA)	Q 86 21 Terveyskeskus ja vastaav. yleislääkäripalvelut
G 477 muiden tavaroiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä	K 641 Pankkitoiminta K 651 vakuutustoiminta	S 9410 Seurakunnat, uskonnolliset järjestöt	R 90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta
G 4773 Apteekit	L 6831 Kiinteistövälitys	S 94 Järjestöjen toiminta	R 91 Kirjastojen, arkistojen museoiden ja muiden kulttuuri-laitosten toiminta
G 452 ja 473 Autokauppa- ja huoltamo	S 96021 Kampaamo ja parturi S 96022 kauneudenhoitopalv.	G 4725 Alkoholi- ja muiden juomien vähittäiskauppa	Tyhjänä tai muu käyttö

Ostoskeskusten tilojen luokittelu TOL-2008:n mukaisesti (Laitinen 2012).

AHTIALAN OSTOSKESKUS

Kuvausaika 09.09.2011

OSOITE	SIJAITITUNNUS	RAKENNUSLUPA
Alasenkatu 1, Kiinteistö Oy Ahtialan Liiketalo	398-13-399-7	1993
Alasenkatu 1, Osuuskauppa Hämeenmaa	398-13-399-8	2005

Luonnehdinta

Ahtialan Liiketalon on suunnitellut Rakennusarkkitehti Juha Laurila Ky ja Liiketalo on saanut rakennusluvan vuonna 1993. S-marketin on puolestaan suunnitellut Arktiira Oy ja rakennukselle on myönnetty rakennuslupa vuonna 2005.

Molemmat rakennukset ovat siistejä ja uuden näköisiä. Pihaa hallitsee suuri parkkipaikka. Ahtialan

Liiketalossa voi nähdä kuitenkin laajennusten merkkejä. Ostoskeskus sijaitsee asuinalueen laidalla hyvien yhteyksien varrella, teiden risteyskohdassa. Tien toisella puolella on Ahtialan terveysasema.

Ostoskeskuksen vaiheita

Liiketalossa on aloittanut sen valmistumisen jälkeen K-Ruokatähti, posti, R-kirja sekä apteekki. Vuodelta 1995 löytyy myös piirustus kioski Tuulian Kukasta, joka on sijainnut nykyisen suuren parkkipaikan laidalla, mutta kyseistä kioskia ei ole enää ostoskeskuksen tontilla.

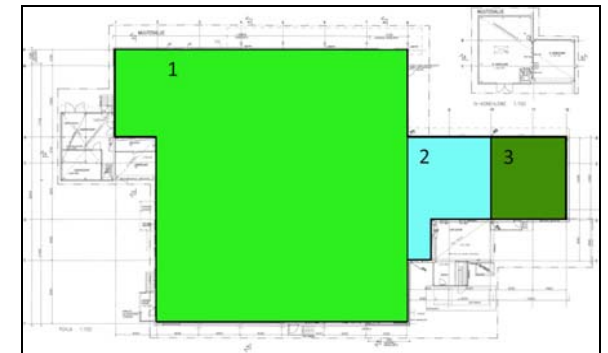
Liiketaloa on laajennettu merkittävästi vuonna 1999. Pienten liikkeiden siipeä on tuolloin pidentetty nykyisen apteekin tilojen verran ja K-kaupan takaosaa on laajennettu lähes 300 neliöllä. Ostoskeskusta on laajennettu myös vuonna 2009 hieman maltillisemmin K-marketin edestä, minkä lisäksi pieniä laajennuksia on tehty myös liiketalon takaosaan. Laajennuksen yhteydessä entisen postin tilat ovat sulautuneet osaksi K-markettia.

Parkkipaikan kulmassa ollut kioski on poistettu ja vuonna 1999 parkkipaikan toiseen päähän on tullut Kotipizzan kioski. Entisen postin tila on muutettu vuonna 2001 baarin käyttöön.

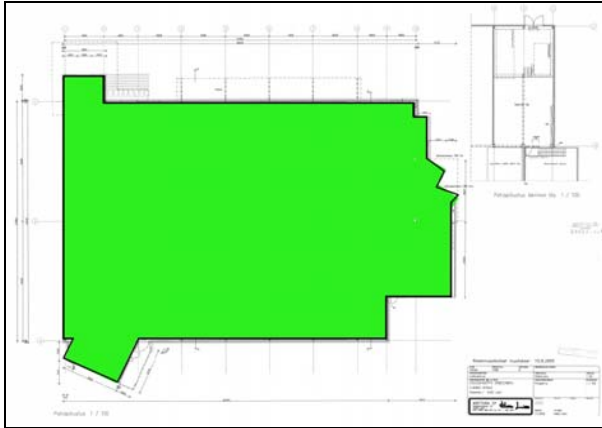
Tilojen käyttö ja omistus

Ahtialan ostoskeskus on pinta-alaltaan 2 240 m². Toimitilojen omistus ja toimialarakenne on esitetty oheisissa taulukossa ja piirroksissa.

Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m ²)
Kivimaan apteekki	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	130
K-supermarket Ahtiala	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	1970
R-kioski	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	140

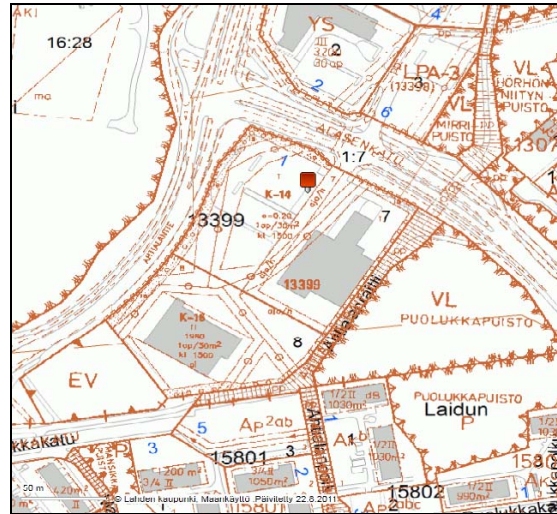
1. K-supermarket Ahtiala, Tmi Ville Kestilä (G47112 Pienet supermarketit [400–1 000 m²]).
2. R-kioski Lahti, R-kioski Oy (G47622 Aikakausjulkaisujen ja lehtien vähittäiskauppa).
3. Ahtialan apteekki, Lahden V, Kivimaan apteekki (G47730 Apteekit).

S-market Ahtiala, Osuuskauppa Hämeenmaa
(G47113 Valintamyymälät 8 [yli 100, alle 400 m²]).

Asemakaavasta

Ostoskeskuksen ympäristöön ei ole tällä hetkellä suunnitteilla muutoksia.

Ahtialan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava.

JALKARANNAN OSTOSKESKUS

OSOITE	SIJAITITUNNUS	RAKENNUSLUPA
Tapanilankatu 4-6, Hämeenmaan Kiinteistö Oy	398-33-225-4	1977

Luonnehdinta

Jalkaranta ostoskeskuksen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Osmo Mikkonen Ky ja ostoskeskus on saanut rakennusluvan vuonna 1977. Ostoskeskus sijaitsee asuinalueen reunalla Lahden Rudolf Steiner -koulun vieressä.

Ostoskeskuksen vaiheita

Ostoskeskus on alkuperäiseltä nimeltään K-liiketalo, Jalkaranta, sillä ostoskeskuksessa on toiminut ensin vain yksi myymälä. Arkkitehtitoimisto Vuorelma & Salo Ky on suunnitellut vuonna 1989 myymälärakennukseen laajennuksen, jonka myötä

ostoskeskus on saanut nykyiset mittansa. Laajennuksen myötä ostoskeskuksen kerrosala kolminkertaistui ja ostoskeskuksessa toimi iso ja pieni myymälä, pankki ja posti.

Vuoden 1994 pankin tilat on jaettu kahteen osaan. Pankki on jatkanut toisessa osassa ja toiseen osaan on tullut apteekki. Viimeisin piirustus on vuodelta 2003. Silloin ostoskeskuksella ovat olleet posti, atk-liike, pizzeria, apteekki, kahvila, parturi sekä elintarvikemyymälä. Tiloissa ei ole tapahtunut siis juuri käyttötarkoitusten muutoksia.

Tilojen käyttö ja omistus

Jalkaranta ostoskeskus on 1 613 m² kokoinen. Oheisessa taulukossa ja piirroksessa on esitetty toimitilojen omistus ja toimialat.

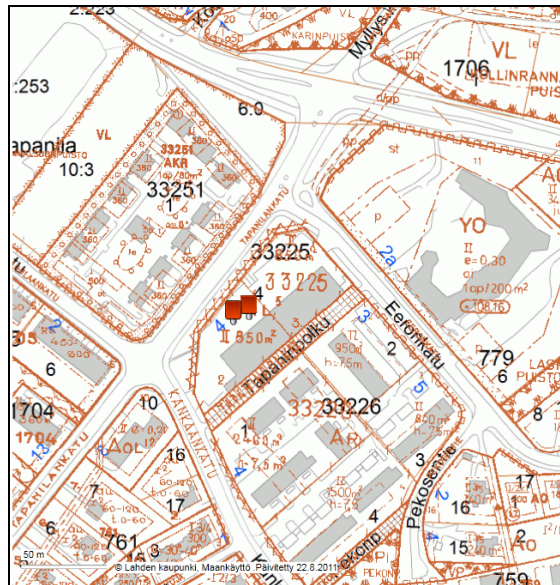
Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m ²)
Avalonin aarteet	Hämeenmaan Kiinteistöt Oy	99
Kebab Pizzeria Miranda	Hämeenmaan Kiinteistöt Oy	92,5
Keijunkehrä	Hämeenmaan Kiinteistöt Oy	220
Lahden I Apteekki	Hämeenmaan Kiinteistöt Oy	93
Sale Jalkaranta, Ok Hämeenmaa	Hämeenmaan Kiinteistöt Oy	760
Toimisto Center Oy	Hämeenmaan Kiinteistöt Oy	321,5
		yht. 1 613

1. Toimisto Center Oy (G46660 Muiden konttorikoneiden ja -laitteiden tukkukauppa).
2. Kebab pizzeria Miranda
3. Jalkaranta sivuapteekki, Myllypuron apteekki (G47730 Apteekit).
4. Keijunkehrä Kukka- ja lahjatavarapuoti (G47761 Kukkien vähittäiskauppa).
5. Avalonin aarteet, Miia Pihkola (G47785 Lahjatavarojen ja askartelutarvikkeiden vähittäiskauppa).
6. Sale Jalkaranta, Osuuskauppa Hämeenmaa (G47113 Valintamyymälät (yli 100, alle 400 m²)).

Asemakaavasta

Jalkarannan ostoskeskuksen alueen asemakaavaan ei ole tulossa muutoksia, jotka vaikuttaisivat ostoskeskuksen tulevaisuuteen.

Jalkarannan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava.

LIIPOLAN OSTOSKESKUS

Kuvassa Ostoskatu 8-10.

OSOITE	SIJAINNITUNNUS	RAKENNUSLUPA
Ostoskatu 8-10, Liipolanmäen Ostoskeskus Oy	398-20-116-4	1975
Ostoskatu 14-16	398-20-114-	

Luonnehdinta

Ostoskatu 8-10:ssä olevan Liipolanmäen ostoskeskus Oy:n on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Ky Jorma Vuorelma & K:nit. Rakennuksen julkisivut ovat olleet pääosin puhtaaksimuurattua punatiiltä, mutta nykyisin ne on peitetty peltilevyillä. Julkisivulaudoitukset oli maalattu tyypilliseen 1970-luvun tyyliin kuultomaalilla. Katolla on ollut ainakin rakennuslupakuvissa kupumaiset, muoviset kattoikkunat.

Viereisestä liikekiinteistöstä, Ostoskatu 14-16:sta ei ollut rakennuslupakuvia käytössä.

Ostoskeskuksen vaiheita

Ostoskatu 8-10:ssä on ollut valmistumisen jälkeen piirustusten perusteella seitsemän liiketilaa: elintarvikemyymälä, apteekki, pankki, posti, ravintola, parturi-kampaamo sekä kioski.

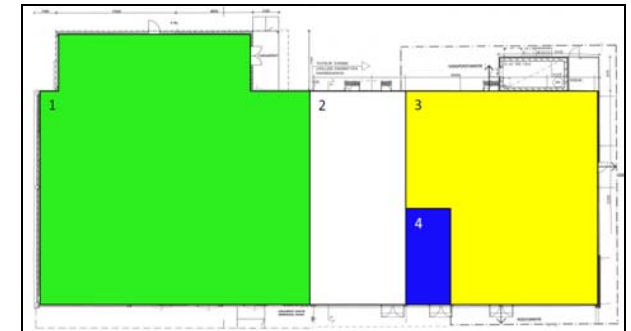
Vuonna 1995 on postin tiloihin tehty käyttötarkoituksen muutos ja postin tilalle on tullut pizzeria. Muutoksen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto K-Plan Ky. Tulipalo tuhosi vuonna 1999 ostoskeskuksen pitserian. Palo oli tuhopoltto, josta tuomittiin mm. kyseisen pitserian omistaja. Suunnitelmat palaneen osan uudelleen rakentamiseksi laati Arkkitehtitoimisto Vuorelma ja Salo Oy.

Tilojen käyttö ja omistus

Liipolan ostoskeskuksen Liipolanmäen Ostoskeskus Oy:n pinta-ala on 1217 m². Ostoskatu 14-16 kiinteistön pinta-ala ei ole tiedossa. Molemmista kiinteistä on tehty toimialapiirustukset, mutta omistajatiedot ovat vain Liipolanmäen Ostoskeskus Oy:stä.

Ostoskatu 8-10:

Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m ²)
Lahden Kodinkonehuolto Oy	Nora Sijoitus Oy	175
Liipolan Parturi-Kampaamo		
Salokoski Leila	Liipolanmäen Ostoskeskus Oy	69
Ravintola Villiruusu	Restel Ravintolat Oy	369
Sale Liipola, Ok Hämeenmaa	Hämeenmaan Kiinteistö Oy	604

1. Sale Liipola, Osuuskauppa Hämeenmaa (G47113 Valintamyymälät [yli 100, alle 400 m²]).
2. Lahden Kodinkonehuolto Oy (S95220 Kotitalouskoneiden sekä kodin ja puutarhan laitteiden korjaus).
3. Ravintola Villiruusu, Restel Ravintolat Oy (I56101 Ravintolat).
4. Liipolan Parturi-kampaamo Leila Salokoski (S96021 Parturit ja kampaamot).

Ostoskatu 14–16:

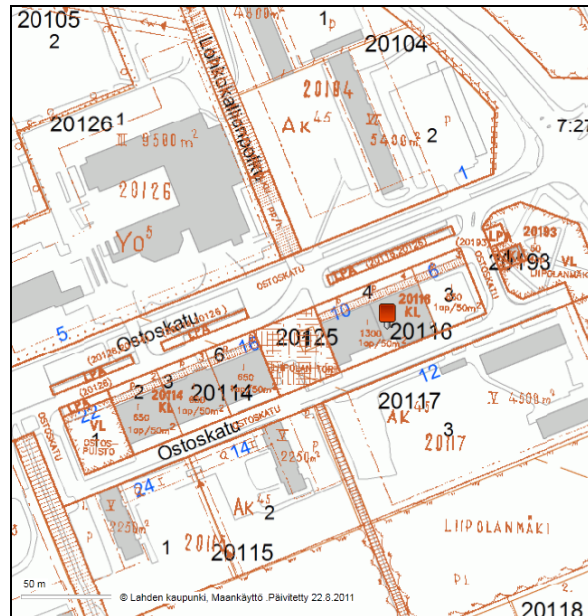
1. Pelastusarmeijan kirpputori (G47799 Muiden käytettyjen tavaroiden vähittäiskauppa).
2. Tähti Pizzeria (I56102 Kahvila-ravintolat).
3. Ravintola Lispetti, Heidi Niemelä Oy (I56102 Kahvila-ravintolat).
4. Lemmikkitalo Black Bull Ky (G47764 Lemmikkieläinten, niiden ruokien ja tarvikkeiden vähittäiskauppa).

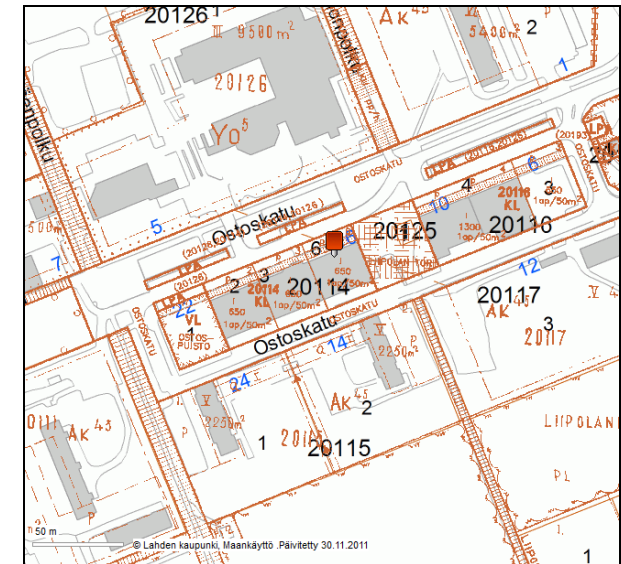
Yllä Ostoskatu 14–16.

Asemakaavasta

Alueella ei ole vireillä asemakaavamuutosta, jolla olisi merkitystä ostoskeskuksen kannalta.

Liipolan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava, Ostoskatu 8–10.

Liipolan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava, Ostoskatu 14–16.

METSÄKANKAAN OSTOSKESKUS

OSOITE	SIJAINNITUNNUS	RAKENNUSLUPA
Satulakatu 13, Kärpäsen Ostoskeskus Oy	398-20-92-3	1975
Satulakatu 15	398-20-	

Luonnehdinta

Arkkitehtitoimisto Lukander & Vahtera on suunnitellut vuonna 1975 rakennusluvansa saaneen Kärpäsen Ostoskeskus Oy:n. Tuolloin ostoskeskuksen omistajana on tosin ollut vielä Metsäkankaan Ostoskeskus Oy.

Ostoskeskuksen vaiheita

Satulakatu 13:n uudisrakennuspiirustuksiin on suunniteltu tilat kahdelle elintarvikemyymälälle, postille, ravintolalle, kioskille sekä parturi-

kampaamolle ja pankille. Vuoden 1986 piirustuksissa omistaja on vaihtunut Kärpäsen Ostoskeskus Oy:ksi ja yksi elintarvikemyymälöistä on jaettu kahdeksi myymäläksi, joista toisessa on aloittanut apteekki. Pankin tilat on jaettu kahtia Arkkitehtitoimisto Aitoaho & Viljasen suunnitelmien mukaisesti vuonna 1999. Toiseen puoliskoon on tullut Kotipizzamyymälä.

Tilojen käyttö ja omistus

Metsäkankaan ostoskeskuksen kiinteistö Kärpäsen Ostoskeskus Oy:n pinta-ala on 1917 m². Vierestä kiinteistöstä, Satulakatu 15:sta pinta-alatietoja ei ole eikä myöskään omistajatietoja. Oheisissa taulukossa ja kuvassa on esitetty Satulakatu 13 toimitilojen omistus ja liikkeiden toimialat.

Satulakatu 13:

Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m2)
Tmi Saija Yrjölä Hiuswelle	Kärpäsen Ostoskeskus Oy	42
LH 1 tyhjä	Lahden Kiinteistönotariaatti Oy	145
LH 2 Pizza Cafe Planet	Tmi Enver	110
LH 3 tyhjä	MK Finland 1 Oy	636
LH 4 Postin lajittelupiste	Itella Oyj	171
LH 5 tyhjä	NCC Rakennus Oy	43
LH 6 Ravintola Wanha Mestari Metsäkangas	Restel Oy	274
LH 7 Siwa	Suomen Lähikauppa Oy	496

1. Tyhjä
2. Pizza-caffe Planet, Tmi Enver (I56103 Ruokakioskit).
3. Tmi Saija Yrjölä Hiuswelle (S96021 Parturit ja kampaamot).
4. Tyhjä
5. Postin lajittelu
6. Wanha Mestari, Restel Ravintolat Oy (I56101 Ravintolat).
7. Tyhjä
8. Siwa, Suomen Lähikauppa Oy (G47113 Valintamyymälät [yli 100, alle 400 m²]).

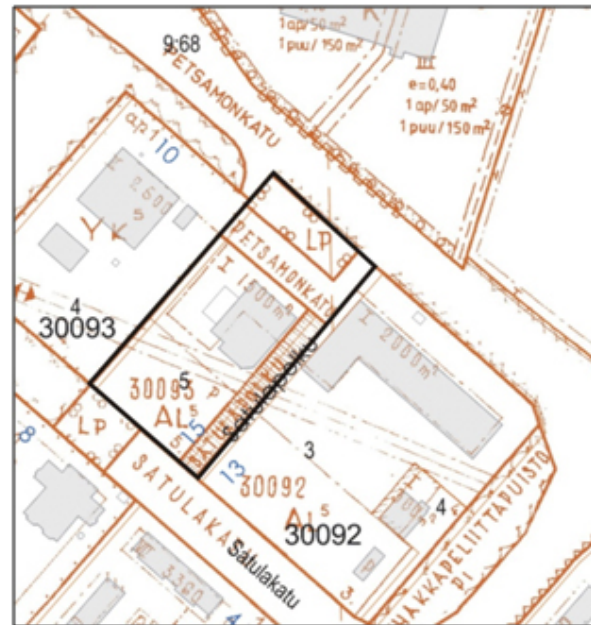

Yllä Satulakatu 15.

Satulakatu 15:

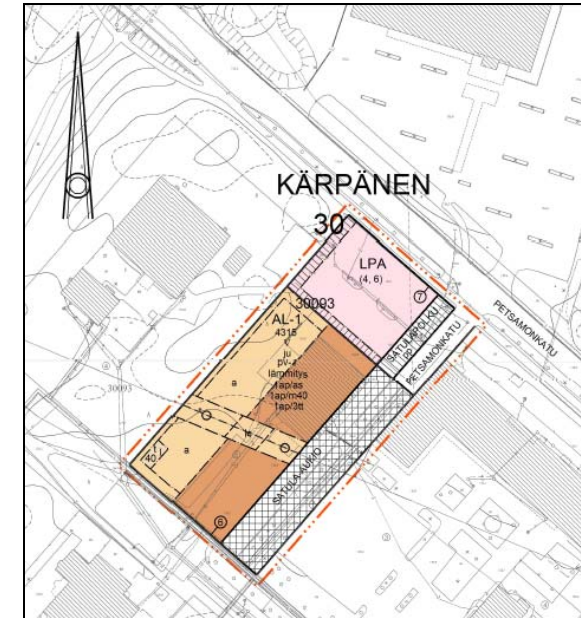
1. Rokka Pub.
2. Tyhjä.

Asemakaavasta

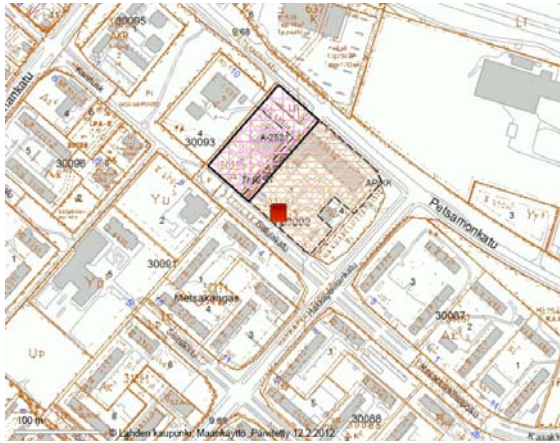
Metsäkankaan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava.

Satulakatu 15 liikerakennus aiotaan muuttaa liike- ja asuinkerrostaloksi. Asemakaavan muutos liittyy käynnissä olevan valtakunnallisen Lähiöprojektin Ostari-hankkeeseen.

Kuvassa on ote Satulakatu 15 asemakaavamuutos-ehdotuksesta

<http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/CDC824634ECB1E58C225781D00319A9C>.

Kuvassa on kohdennettuna vanhan ostoskeskuksen tontti, Satulakatu 13, jonka asemakaava aiotaan muuttaa.

Myös Satulakatu 13, eli vanhassa ostoskeskuksen tontilla on vireillä asemakaavamuutos. Tavoitteena on jatkaa Metsäkankaan ostoskeskuksen ja lähiön kehittämistä mahdollistamalla ostoskeskuksen muuttaminen liike- ja asuinkerrostalojen kortteli-alueeksi. Tavoitteeksi ei ole asetettu vanhan ostoskeskuksen säilymistä, joten siksi se todennäköisesti puretaan.

MUKKULAN OSTOSKESKUS

Kuvassa Ritaniemenkatu 13.

OSOITE	SIJAINNITUNNUS	VALMISTUNUT
Ritaniemenkatu 13, Mikkulan Ostoskeskus Oy	398-7-7059-3	1967
Ritaniemenkatu 7–9, Kiinteistö Oy Mer-raspuhos	398-7-7060-11	1967 (lupa)
Ritaniemenkatu 11, Kiinteistö Oy Keskus-Mikkula	398-7-7060-8	1979 (lupa)

Luonnehdinta

Mikkulan ostoskeskus muodostuu kahdesta osasta. Ritaniemenkatu 13, Mikkulan Ostoskeskus Oy, on valmistunut vuonna 1967 ja sen on suunnitellut Kesko Oy Rakennustoimisto. Mikkulan Ostoskeskus Oy:n tontti on Lahden kaupungin omistuksessa

ja vuokrasuhde päättyy vuonna 2030. Rakennuksen kerrosala on 3 474 m².

Ritaniemenkatu 7–9 on saanut rakennusluvan vuonna 1967 ja Ritaniemenkatu 11 puolestaan vuonna 1979. Jälkimmäisen on suunnitellut Rakennusarkkitehtitoimisto Heikki Hollo.

Ostoskeskuksen vaiheita

Ritaniemenkatu 13

Mikkulan Ostoskeskus Oy on koostunut valmistamisensa jälkeen 12 liiketilasta, joista kaksi on sijainnut varsinaisen rakennuksen edustalla erillisinä pieninä rakennuksina. Liiketeiloissa ovat toimineet kaksi elintarvikemyymälää, kaksi kahvilaa, ravintola, kaksi pankkia, apteekki, posti sekä kolme tarkemmin määrittelemätöntä myymälää. Valmistumisvuoden myöhemmässä piirustuksessa toisen pankin tilat on kuitenkin jaettu ja toisen puolen tila on suunniteltu parturi-kampaamolle. Myös toinen elintarvikemyymälä on laajentunut viereiseen myymälään. Arkkitehtuuritoimisto Kari O. Parikka on suunnitellut vuonna 1989 ravintolan laajennuksen kahvilan ja pankin tiloihin ja Valintataloa on puolestaan laajennettu vuoden 1996 piirustuksessa Arkkitehtuuri- ja insinööritoimisto RD-suunnittelu Ky:n toimesta. Jäljellä olevan pankin tiloihin on puolestaan tullut R-kioski vuonna 1997 Arktiira Oy:n suunnittelemana. Vuoden 2010 piirustuksessa pienet myymälärakennukset on poistettu ja Suo-

men Lähikauppa Oy:n liiketilaa on muokattu nykyisen kaltaiseksi.

Ritaniemenkatu 11

Kiinteistö Oy Keskus-Mikkulan uudisrakennuksessa on ollut kuusi liiketilaa, joissa ovat toimineet piirustusten perusteella ainakin kahvila-konditoria, kukkakioski, R-kioski sekä urheiluliike. Vuoden 1997 piirustuksessa R-kioskin tilalle on tullut pikaruokakioski. Urheiluliikkeestä on lohkaistu vuonna 1998 parturi-kampaamon tilat sekä kulkuväylä, koska parturi-kampaamo on sijoitettu hieman erikoisesti urheiluliikkeen entiseen takanurkkaan keskelle rakennusta. Vuonna 1999 rakennukseen on tehty perusteellinen muutos, kun tiloja on yhdistelty, jolloin jäljelle on jäänyt vain kolme liiketilaa, joista yksi on ollut tanssiravintola. Muutoksen on suunnitellut Arkkitehtuuritoimisto Semeri Ky.

Ritaniemenkatu 7–9

Ritaniemenkatu 7–9 on muodostunut aluksi kahdesta neliön muotoisesta osasta. Toisessa on toiminut vuoden 1967 piirustuksissa Rautakirja, posti ja pankki, joiden lisäksi on ollut kaksi muuta liiketilaa. Toisessa rakennuksessa on toiminut elintarvikesekatavarakauppa.

Vuonna 1972 yksi liiketeiloista on muutettu leikki- ja oleskeluhuoneeksi ja vuonna 1978 KOP-pankki on laajentunut entisiin parturi-kampaamon tiloihin Arkkitehtuuritoimisto Laitinen & Mänttärin suunnittelemana.

Elintarvikemyymälän rakennusta on laajennettu vuonna 1991 ja muutoksen on suunnitellut Hollo & Co Oy. Seuraavana vuonna elintarvikemyymälän viereisessä rakennuksessa ovat olleet posti, pizzeria, pankki sekä määrittelemätön liiketila. Vuonna 2007 on S-market Mukkulan rakennusta laajennettu nykyiseen kokoonsa.

Yllä Ritaniemenkatu 7–9 ja 11, taustalla Ritaniemenkatu 13.

Tilojen käyttö ja omistus

Tilojen toimialat on esitetty oheisissa kuvissa.

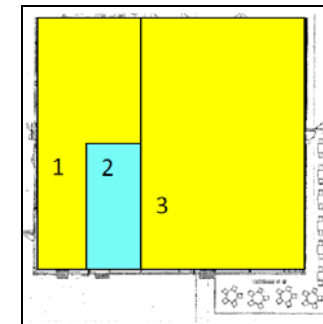
7–9:

1. Ravintola Amarante.
2. Parturi-Kampaamo Mukkula (S96021 Parturit ja kampaamot).
3. Kahvila.

4. ACG Nyström Oy (G46510 Tietokoneiden, oheislaitteiden ja ohjelmistojen tukku-kauppa).
5. S-Market Mukkula, Osuuskauppa Hämeenmaa (G47113 Valintamyymälät (yli 100, alle 400 m²)).

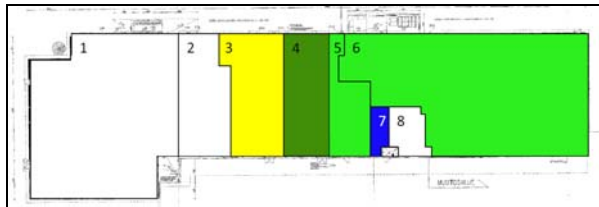
11:

1. Pizzeria Marry Dian, Marrydian Restaurant (I56101 Ravintolat).
2. Kukkakauppa Pinja (G47761 Kukkien vähittäiskauppa).
3. Ravintola Nisse, Ravintola Nissen Grilli Mukkula Oy (I56101 Ravintolat).

13:

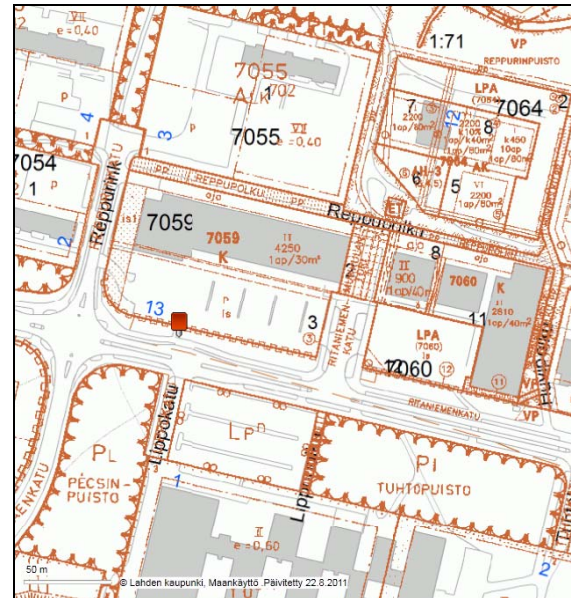
Mukkulan Ostoskeskus Oy ei luovuta omistajatietoja ilman osakkaiden lupaa, minkä vuoksi tietoja ei saatu. Liikehuoneistoista kolme on yhtiön hallinnassa.

1. Tyhjä
2. Tyhjä
3. Onnen Päivät, Restel Ravintolat Oy (I56101 Ravintolat).
4. Mukkulan Apteekki (G47730 Apteekit).
5. R-kioski Mukkula, R-kioski Oy (G47622 Aikakausjulkaisujen ja lehtien vähittäiskauppa).
6. K-Market Mukkula, T:mi P.Masalin (G47113 Valintamyymälät [yli 100, alle 400 m²]).
7. Parturi-kampaamo Sirpa Ottelin (S96021 Parturit ja kampaamot).
8. Hierontapalvelu J&P.

Asemakaavasta

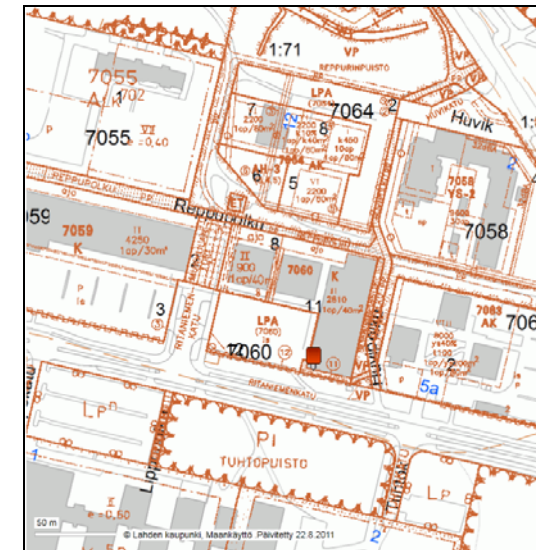
Mukkulan ostoskeskuksen alueella ei ole vireillä asemakaavamuutosta.

Mukkulan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava, Ritaniemenkatu 13.

Mukkulan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava, Ritaniemenkatu 11.

Mukkulan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava, Ritaniemenkatu 7-9.

RIIHELÄN OSTOSKESKUS

OSOITE	SIJAINNITUNNUS	RAKENNUSLUPA	PURETAAAN
Uotilankatu 4	398-31-303-1	1977	2012

Luonnehdinta

Riihelän ostoskeskuksen on suunnitellut Arkkitehtuuritoimisto Jussi Iivonen ja Pentti Aho Ky ja sille on myönnetty rakennuslupa vuonna 1977.

Ostoskeskuksen vaiheita

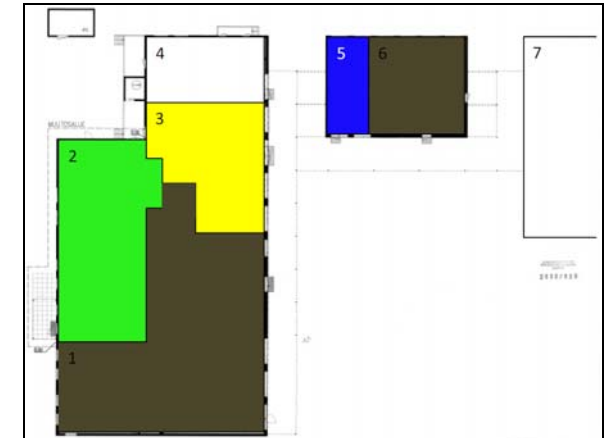
Ostoskeskuksessa on ollut vuoden 1977 piirustuksen mukaan iso valintamyymälä, kahvila-kioski, posti, parturi-kampaamo sekä seurakunnan kerhohuoneisto. Lisäksi ostoskeskuksen yhteyteen on

rakennettu koulu ja päiväkoti. Postin tiloihin on tehty vuonna 1995 käyttötarkoituksen muutos nouto-pizzeriaa varten. Valintamyymälän tilat on puolestaan muutettu seurakunnan kerhohuoneiloiksi ja entiseen kerhohuoneistoon on tullut seurakunnan diakoniatilat. Muutoksen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Vuorelma & Salo Oy. Kerhohuoneesta on lohkaistu vuonna 2008 tilat Siwalle ARK-yhtymä Oy:n Kari Tuomisen suunnitelmien mukaisesti.

Tilojen käyttö ja omistus

Ostoskeskuksen koko on noin 2800 m². Ostoskeskuksen omistavat yhdessä Lahden kaupunki ja Lahden seurakuntayhtymä. Oheisessa taulukossa on esitetty toimitilojen omistus ja piirustuksessa toimialajakauma.

Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m ²)
Riihikontti-baari (Lahden Palveluravintolat ja -kioskit)	Lahden seurakuntayhtymä	n. 70+
Seurakunnan kerhohuoneisto ja diakoniatuomisto	Lahden seurakuntayhtymä	n. 650
Siwa (Suomen Lähikauppa Oy)	Lahden seurakuntayhtymä	n. 70
Tyhjä (Entinen koulu)	Lahden kaupunki	809
Tyhjä (Entinen neuvola)	Lahden kaupunki	99
Riihelän päiväkoti	Lahden kaupunki	480
Parturi-kampaamo		
Riihelän pizza ja kebab		

1. Riihelän seurakuntakoti.
2. Siwa, Suomen Lähikauppa Oy (G47113 Valintamyymälät [yli 100, alle 400 m²]).
3. Klubi Riihikontti (baari/ravintola).
4. Riihelän Kebab Pizzeria Said Hussein.
5. Riihelän Parturi-Kampaamo (S96021 Parturit ja kampaamot).
6. Seurakunnan seurakuntakoti, kerhohuoneisto ja diakoniatuomisto (S94910 Seurakunnat ja uskonnolliset järjestöt).
7. Tyhjä.

Asemakaavasta

Riihelän ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava.

Ostoskeskus puretaan ja tilalle suunnitellaan asuin- ja liikekäyttöön tarkoitettuja kerrostaloja. Asemakaavan muutos liittyy käynnissä olevan valtakunnallisen Lähiöprojektin Ostari-hankkeeseen.

Vireillä olevan Riihelän palvelukeskuksen, Uotilankatu 4–10, Pirttiharju, asemakaavamuutoksen ehdotus.

<http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/D65B9FC D49BBF1BFC225781D003DCEB7>).

RUOLAN OSTOSKESKUS

OSOITE	SIJAITITUNNUS	RAKENNUSLUPA
Viiipurintie 1, Kiinteistö Oy Itä-Aukio	398-16-567-19	1964

Luonnehdinta

Ruolan ostoskeskus on saanut rakennusluvan vuonna 1964 ja sen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Olli Vahtera. Ostoskeskus sijaitsee vilkkaan risteyksen tuntumassa. Sen läheisyydessä, kerrostalon pohjakerroksessa on liiketiloja. Myös Möysän liiketalo ja Valintatalo ovat lähellä.

Ostoskeskuksen vaiheita

Alun perin ostoskeskuksen ensimmäisessä kerroksessa on ollut kahdeksan liiketilaa ja sisäpihalla on ollut kukkaistutusalue. Vuonna 1974 toiseen kerrokseen on suunniteltu toimistotiloja. Liiketiloi-

on toiminut 1980-luvulla mm. posti, kirjasto, apteekki sekä ravintola. Vuosien varrella liiketiloihin on tehty jonkin verran pieniä muutoksia.

Tilojen käyttö ja omistus

Ruolan ostoskeskuksen pinta-ala on 1627 m². Toimitilojen omistus ja toimialat on esitetty oheisissa taulukossa ja piirroksessa.

Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m ²)
1. krs		
Studiokuva Lahdenranta	Studiokuva Lahdenranta	44
Striptease Gold Club	Studiokuva Lahdenranta	39
Flamingon kirppis	Kesko	359
Ravintola Wanha Mestari	Restel Oy	248
Ravintola Sulka	Syrjänotko Aila ja Tapio	212
Kuntostudio Fiilis	Itafix Oy	360
2. krs		
Lahden kaupunki	Alkutori Oy	375

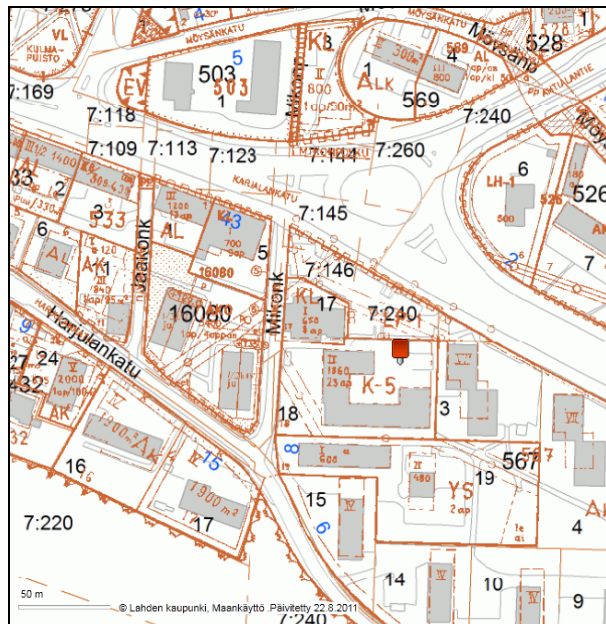
1. Flamingon kirppis
2. Lamyong's Striptease Gold club
3. Studiokuva Lahdenranta Oy (M74201 Valokuvaamot ja muu kuvaustoiminta).
4. Ravintola Sulka Ky (I56302 Kahvilat ja kahvibaarit).
5. Wanha Mestari, Restel Ravintolat Oy (I56101 Ravintolat).
6. Kuntostudio Fiilis, Möysän Kuntostudio Fiilis Oy (R93130 Kuntokeskukset).

Ostoskeskuksen suihkuallas.

Asemakaavasta

Ruolan ostoskeskusalueella ei ole vireillä asema-
kaavamuutosta.

Ruolan ostoskeskuksen alueen ajantasa-
asemakaava.

MÖYSÄN LIIKETALO

OSOITE	SIJAITITUNNUS	RAKENNUSLUPA
Karjalankatu 45, Kiinteistö Oy Möysän liiketalo	398-16-567-17	1988

Luonnehdinta

Möysän liiketalo sijaitsee aivan Ruolan ostoskeskuksen vieressä, joten sen voisi melkeinpä laskea kuuluvaksi Ruolan ostoskeskukseen. Se on kuitenkin myös jo itsessään ostoskeskuksen piirteet täyttävä, minkä vuoksi se käsitellään erikseen. Möysän liiketalo on saanut rakennusluvan vuonna 1988 ja se on Arkkitehtitoimisto Sipponen - Teerenmaa Oy:n suunnittelema.

Rakennus on tyyllisesti sekava. Siinä on muusta linjasta esiin työntyvä ja korkea massa, jonka ikkunajulkisivu on muodoltaan haitarimainen. Sen katopäätyjen korostukset ovat mahtipontisia ollakseen ainoastaan ostoskeskuksen liiketilaa. Naapurissa, osoitteessa Karjalankatu 43 on Valintatalo. Tästä syystä Ruolan ostoskeskuksen, Möysän liiketalon ja Valintatalon kaupallinen tarjonta yhteensä on melko monipuolinen.

Ostoskeskuksen vaiheita

Möysän liiketalo on saatavissa pohjapiirustus vain vuodelta 2010, minkä vuoksi sen vaiheista ei ole tarkempaa tietoa.

Tilojen käyttö ja omistus

Möysän liiketalo on 580 m² kokoinen. Sen tilojen omistus ja toimitilajakauma selviävät oheisista taulukosta ja piirroksista.

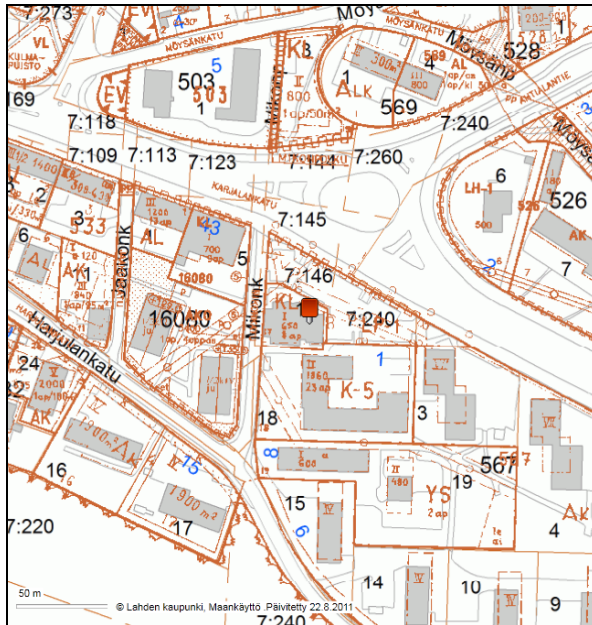
Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m2)
1 Lahden Hierojakoulu Ky	Kiinteistösijoitus Kari Knuuttila Oy	293,5
2 Möysän Apteekki	Kiinteistösijoitus Kari Knuuttila Oy	148
3 Rautakirja Oy	Kiinteistösijoitus Kari Knuuttila Oy	109
4 Ruolan Kukka Pirkko Tinnilä	Kiinteistösijoitus Kari Knuuttila Oy	29

1. Ruolan Kukka (G47761 Kukkien vähittäiskauppa).
2. R-kioski, R-kioski Oy (G47622 Aikakausjulkaisujen ja lehtien vähittäiskauppa).
3. Möysän Apteekki
4. Lahden Hierojakoulu Ky (P85599 Muut koulutusta antavat yksiköt).

Asemakaavasta

Möysän liiketalon alueella ei ole vireillä asemakaavamuutoksia.

Ruolan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asetmakaava, Möysän liiketalo.

SAKSALAN OSTOSKESKUS

OSOITE	SIJAITITUNNUS	VALMISTUNUT
Saarnikatu 3, Saksalan Palvelukeskus Oy	398-20-56-6	1979

Luonnehdinta

Saksalan ostoskeskuksen on suunnitellut Kulutusosuuskuntien keskusliitto, Asunto-osasto (KK). Rakennuslupapiirustukset on allekirjoittanut Kirsti Laukka.

Ostoskeskuksen kyljessä on vuonna 1975 rakennusluvan saanut uimahalli, mutta se ei kuulu ostoskeskukseen. Yhdessä ostoskeskuksen kanssa se kuitenkin muodostaa Saksalan palvelukeskuksen.

Ostoskeskuksen vaiheita

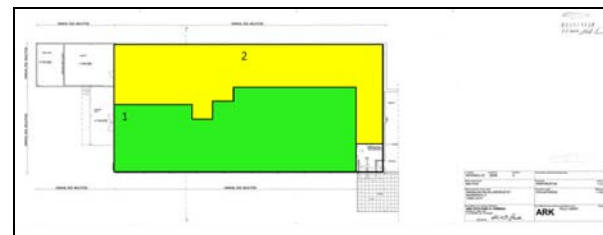
Vuoden 1975 piirustuksessa ostoskeskuksessa on ollut myymälä, konditoria, isännöitsijätoimisto, R-kioski sekä posti. Vuonna 1998 postin tilat on muutettu asunnoksi. Vuonna 2003 puolestaan kioskin tilalle on tullut parturi-kampaamo. Viimeisin muutos on tehty vuonna 2006, kun myymälän tilat on jaettu puoliksi. Elintarvikeliike on jatkanut toisen puolen tiloissa ja toiseen tilaan on tullut puolestaan kahvila.

Uimahallin ja ostoskeskuksen välissä on ollut aiemmin katos, mutta se on nyttemmin purettu pois.

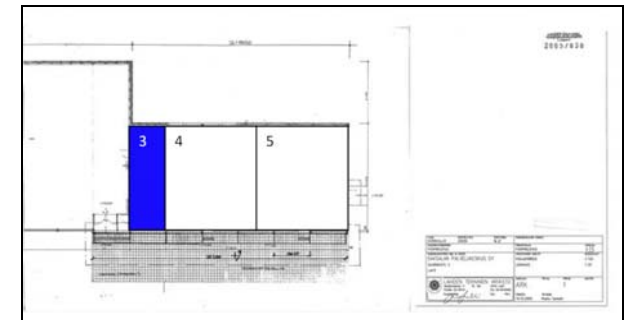
Tilojen käyttö ja omistus

Saksalan ostoskeskuksen pinta-ala on 835 m². Toimitilojen omistus ja liiketilojen toimialarakenne on esitetty seuraavissa taulukossa ja piirroksissa.

Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m2)
Siwa, Suomen Lähikauppa Oy	Saksalan Palvelukeskus Oy	305
Saksalan Pizzeria	Saksalan Palvelukeskus Oy	305
Hiuspiste Helmi	Hiuspiste Helmi	37
Saksalan Huolto Oy	Saksalan Huolto Oy	95
Yksityinen (asunto)	Sulo Nevalainen	93

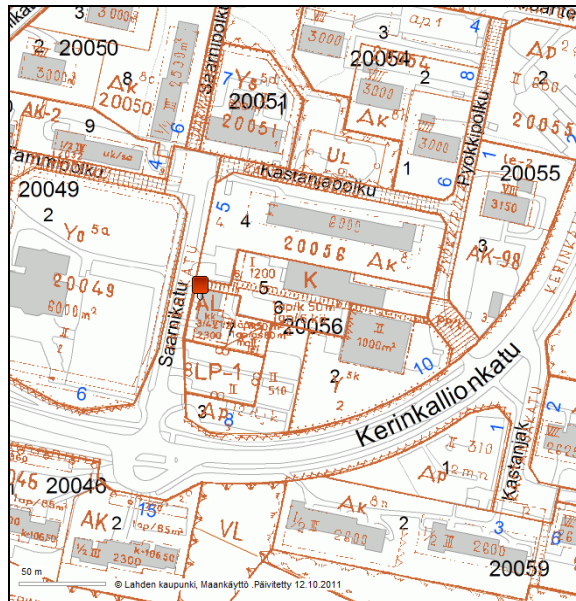
1. Siwa, Suomen Lähikauppa Oy (G47113 Valintamyymälät [yli 100, alle 400 m²]).
2. Saksalan pizzeria, Vigan Dumani (I56102 Kahvila-ravintolat).

3. Hiuspiste Helmi (S96021 Parturit ja kampaamot).
4. Saksalan Huolto Oy (L68320 Kiinteistöjen isännöinti).
5. Asunto.

Asemakaavasta

Alueella ei ole vireillä asemakaavamuutosta, jolla olisi vaikutusta ostoskeskuksen toimintaan.

Saksalan ostoskeskuksen alueen ajantasa-asemakaava.

TENAVA-TONTTILAN OSTOSKESKUS

Kuvassa Salonaukio 7.

OSOITE	SIJAITITUNNUS	RAKENNUSLUPA
Salonaukio 7, Tenavan ostoskeskus Oy	398-16-210-1	1970
Salonaukio 5, Kiinteistö Oy Tenavanhansa	398-16-206-3	1972

Luonnehdinta

Tenava-Tonttilan ostoskeskus muodostuu kahdesta vastakkain olevasta rakennuksesta, joiden väliin jää viihtyisä aukio. Tenavan ostoskeskus Oy:n on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Jorma Vuorelma ja rakennus on saanut rakennusluvan vuonna 1970. Kiinteistö Oy Tenavanhansalle on puolestaan myönnetty rakennuslupa vuonna 1972 ja sen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Lukander & Vahtera.

Ostoskeskuksen vaiheita**Salonaukio 7**

Salonaukio 7:ssä on ollut sen valmistuttua kahvila, pankki sekä kaksi myymälää. Kahvilan ja toisen myymälän tilat on yhdistetty vuoden 1978 piirustuksessa ja uudistuneeseen liiketilaan on tullut ravintola. Pankin tiloihin on puolestaan tullut kampaamo vuonna 1988. Käyttötarkoituksen muutoksen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Kari O. Parikka. Vuonna 1996 kampaamon tiloihin on muutettu pizzeria.

Salonaukio 5

Salonaukio 5 on rakennettu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä valmistuneessa osassa on ollut tilat pesulalle, seurakunnan toiminnalle, R-kirjalle, parturille ja postille. Lisäksi on ollut vielä yksi määrittelemätön liikehuoneisto. Vuonna 1973 on tehty melko paljon muutoksia tiloihin. R-kirja on siirtynyt muunnettuihin kampaamon tiloihin ja posti on laajentunut entisiin R-kirjan tiloihin. Myös seurakunnan tilat ovat laajentuneet osittain liikehuoneiston tiloihin, joissa on toiminut vuoden 1978 piirustuksen mukaan ravintola-kahvila. Samoissa piirustuksissa pesulan tiloista on lohkaistu kaksi liikehuoneistoa, joista toinen on tullut isännöintitoimiston käyttöön. Lisäosa on suunniteltu vuonna 1983 Lukander & Vahteran toimesta. Aluksi uudessa tilassa on toiminut elintarvikemyymälä. R-kioski on vaihtanut taas liiketilaa vuonna 1983 ja sen entisiin tiloihin on

tullut baari. Laajennusosaan on tehty vuonna 2000 käyttötarkoituksen muutos, joka on voimassa edelleen. Vuonna 2006 postin tiloja on laajennettu huomattavasti ja samalla käyttötarkoitus on muuttunut postista ravintolaksi.

Tilojen käyttö ja omistus**Salonaukio 7:**

Salonaukio 7:ssä oleva Tenavan Ostoskeskus Oy on kooltaan 760 m². Sen toimitilojen omistus ja toimitilat selviävät seuraavista taulukosta ja kuvasta.

Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m ²)
LH 1 Onnen Päivät Tonttila	Restel Oy	350
LH 2 Pizzeria & Kebab Dalaman	Basboga Alettin	60
LH 3 Tradeka Oy, Siwa	Epi Temple Portfoli	350

1. Siwa, Suomen Lähikauppa Oy (G47113 Valintamyymälä [(yli 100, alle 400 m²)]).

2. *Onnen Päivät, Restel Ravintolat Oy (I56101 Ravintolat).*
3. *Pizzeria & Kebab Dalaman, Bogaletin Oy (I56102 Kahvila-ravintolat).*

Salonaukio 5:

Kiinteistö Oy Tenavanhansa, joka on osoitteessa Salonaukio 5, on kooltaan 1 060 m².

Yritykset	Toimitilan omistaja	Pinta-ala (m2)
Tenavan Huolto Oy	Tenavan Huolto Oy	126
Parturi-kampaamo Kirsti	Hast Sirpa	32
Ravintola Pikkuhukka	Lempinen Erkki	259,5
Lahden seurakuntayhtymä	Lahden seurakuntayhtymä	166
Möysän Nuorisoseura Ry	Möysän Nuorisoseura Ry	438
Salon 5, T:mi Marjut Mattila ja Irma Härkönen	Paussu Heidi	38,5

1. *Tonttila-Sali (S94999 Muualla luokittelemattomat muut järjestöt) aatteellinen yhdistys.*
2. *Aluepesula (S9601).*
3. *Lahden seurakunnan toimitilat.*

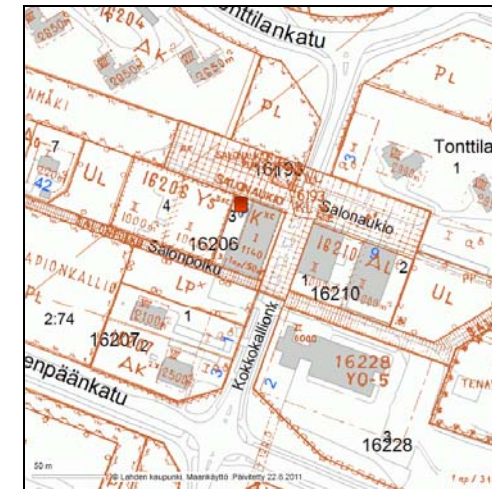
4. *Tenavan Huolto Oy (N81100 Kiinteistönhoito)/Tyhjä.*
5. *Parturi-kampaamo Kirsti (S96021 Parturit ja kampaamot).*
6. *Salon 5, Tmi Marjut Mattila (S96021 Parturit ja kampaamot).*
7. *Ravintola Pikkuhukka, E. Lempinen Lahti Oy (I56101 Ravintolat).*

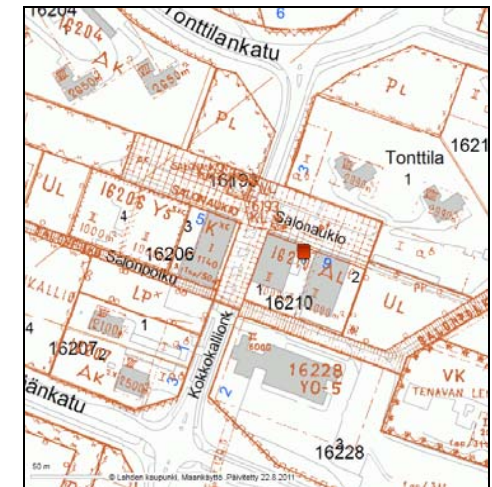
Salonaukio 5 yllä.

Asemakaavasta

Tenava-Tonttilan ostoskeskuksen alueella ei ole viireillä asemakaavamuutosta.

Tenava-Tonttilan ostoskeskuksen alueen ajantasa-
asemakaava, Salonaukio

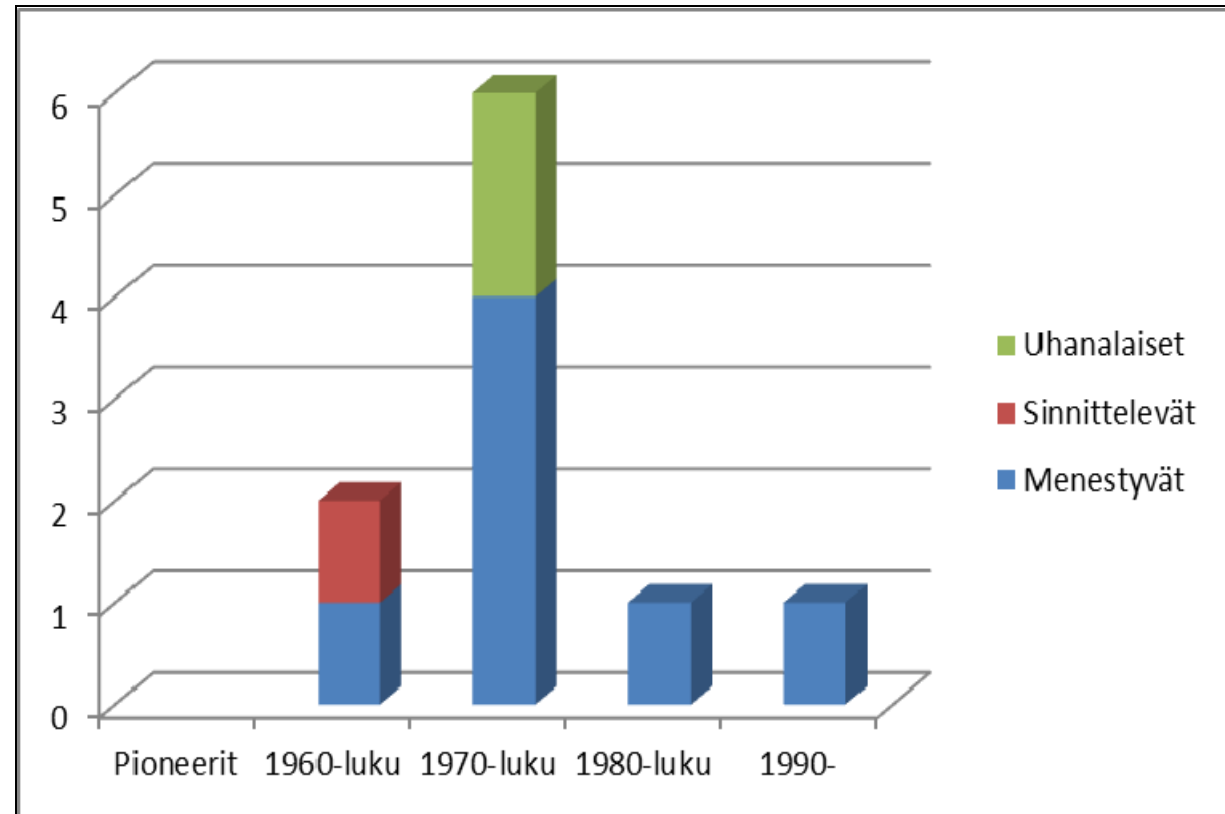

Tenava-Tonttilan ostoskeskuksen alueen ajantasa-
asemakaava, Salonaukio 7.

LOPUKSI

Ostoskeskusten määrä on pieni, jotta niistä saisi tilastollista aineistoa. Tässä ne on kuitenkin jaoteltu samaan tapaan, kuin Helsingin ostoskeskusten aineistossa menestyviin, sinnitteleviin ja uhanalaisiin.

Menestyvän ostoskeskuksen kriteerinä on se, että siinä on vähintään yksi päivittäistavarakauppa. Tässä menestyminen tarkoittaa lähinnä selviämistä siten, ettei ostoskeskuksen lakkauttaminen ole lähimpien vuosien näköpiirissä. *Sinnittelevästä* ostarista päivittäistavaroita ei saa lainkaan. *Uhanalainen* ostoskeskus on kaupungin kaavoituspäätöksenä aikomus korvata nykyistä tehokkaammalla rakentamisella, mutta kuitenkin siten, etteivät palvelut katoa. Uhanalaiseksi ostoskeskus lasetaan, mikäli sen tyhjen liikeytilojen määrä on merkittävä.

Taulukon uhanalaiset on päätetty purkaa ainakin osittain.

Menestyviä 1960-luvulla rakennettuja ostoskeskuksia on yksi, Mukkulan ostoskeskus. 1970-luvun ostoskeskuksista tähän kategoriaan kuuluvat Jalkarannan, Liipolan, Mukkulan, Möysän, Saksalan ja Tenava-Tonttilan ostoskeskukset. 1980-luvun ainoa ostari, Möysän liiketalo voidaan laskea menestyviin, koska se, Ruolan ostoskeskus ja Valintatalo muodostavat liikekeskuksen, jonka kaupallinen tarjonta on yhteenlaskettuna monipuolinen. Menestyväksi voidaan tulkita 1990- ja 2000 luvulla rakennettu Ahtialan ostoskeskus.

Menestyviä 1960-luvulla rakennettuja ostoskeskuksia on yksi, Mukkulan ostoskeskus. 1970-luvun ostoskeskuksista tähän kategoriaan kuuluvat Jalkarannan, Liipolan, Mukkulan, Möysän, Saksalan ja Tenava-Tonttilan ostoskeskukset. 1980-luvun ainoa ostari, Möysän liiketalo voidaan laskea menestyviin, koska se, Ruolan ostoskeskus ja Valintatalo muodostavat liikekeskuksen, jonka kaupallinen tarjonta on yhteenlaskettuna monipuolinen. Menestyväksi voidaan tulkita 1990- ja 2000 luvulla rakennettu Ahtialan ostoskeskus.

Sinnitteleviä ostoskeskuksia ei ole kuin yksi: vuonna 1964 rakennettu Ruolan ostoskeskus. Uhanalaisia ostoskeskuksia on kaksi, Metsäkankaan ja Riihelän ostoskeskukset, jotka molemmat on rakennettu

1970-luvulla. Metsäkankaan ostoskeskuksen toinen osa, Satulakatu 15 on päätetty purkaa. Loppu, Satulakatu 13 on uhanalainen, koska sen liiketilois-

ta yli 40 % on tyhjänä ja yhden liiketila omistaa NCC-rakennus Oy.

Neljän ostoskeskuksen suunnittelijaa on varmasti arkkitehti. Nämä ostoskeskukset ovat Jalkarannan ostoskeskus (Arkkitehtitoimisto Osmo Mikkonen Ky),

Metsäkankaan ostoskeskus (Arkkitehtitoimisto Lukander & Vahtera), Ruolan ostoskeskus (Arkkitehtitoimisto Olli Vahtera) ja Tenava-Tonttilan ostoskeskuksen muutostyöt (Arkkitehtitoimisto Lukander & Vahtera).

Rakennusarkkitehtien suunnittelema ovat Ahtialan ostoskeskus ja Mukkulan ostoskeskuksen Ritaniemenkatu 11:n kiinteistö. Arkkitehtien suunnittelemat eivät ole välttämättä sen arvokkaampia kuin muiden alojen suunnittelijoiden, vaikka useimmiten pitkä koulutustausta näkyy suunnitelmien ta-
sossa.

Uhanalaisuus on Lahden Riihelän ja Metsäkankaan ostoskeskuksissa kääntymässä rakennusten purkamisen jälkeen voitoksi, koska rakennusoikeuden lisäämisen jälkeen myös asukkaiden ja uusien palvelujen käyttäjien määrä sitä kautta kasvaa. Metsäkankaan ostoskeskuksen Arkkitehtitoimisto Lukander & Vahteran suunnittelema Satulakatu 15 edustaa Lahden ostoskeskusten parhaimmista, että sen säilyminen olisi toivottavaa.

Taulukossa on koottuna keskeiset tiedot Lahden ostoskeskuksista.

OSTOSKESKUS	SUUNNITTELIJA	VUOSI	PINTA-ALA
1. Ahtialan ostoskeskus , Alasenkatu 1 Kiinteistö Oy Ahtialan Liiketalo Osuuskauppa Hämeenmaa	Rakennusarkkitehti Juha Laurila Ky Arktiira Oy	1993 2005	2240
2. Jalkarannan ostoskeskus , Tapanilankatu 4-6	Arkkitehtitoimisto Osmo Mikkonen Ky	1977	1613
3. Liipolan ostoskeskus , Ostoskatu 8-10 Ostoskatu 14-16	Arkkitehtitoimisto Ky Jorma Vuorelma & K:nit.	1975	1217
4. Metsäkankaan ostoskeskus , Satulakatu 13 Satulakatu 15	Arkkitehtitoimisto Lukander & Vahtera	1975	1917
5. Mukkulan ostoskeskus , Ritaniemenkatu 13 Ritaniemenkatu 7-9 Ritaniemenkatu 11	Kesko Oy Rakennustoimisto Rakennusarkkitehtitoimisto Heikki Hollo	1967 1967 1979	4000
6. Riihalän ostoskeskus , Uotilankatu 4		1977	2800
7. Ruolan ostoskeskus , Viipurintie 1	Arkkitehtitoimisto Olli Vahtera	1964	1627
8. Möysän liiketalo , Karjalankatu 45	Arkkitehtitoimisto Sipponen - Teerenmaa Oy	1988	580
9. Saksalan ostoskeskus , Saarnikatu 3	Kulutusosuuskuntien keskusliitto, Asunto-osasto (KK)	1979	835
10. Tenava-Tonttilan ostoskeskus , Salonaukio 7 Salonaukio 5	Arkkitehtitoimisto Jorma Vuorelma Arkkitehtitoimisto Lukander & Vahtera	1970 1972	760 1060

LÄHTEET

Kirjallisuus:

Laitinen, Karitta, 2012. Helsingin ostoskeskukset. Uutta, modernia ja kadonnutta. Aalto-yliopisto. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutus keskus. KAVERI-hanke. Julkaistaan 2012.

Santasalo, T. & Heusala, H. 2002. Helsingin keskustan kaupallinen rakenne. Helsingin kaupunginkanslian julkaisusarja.

Internet-lähteet:

Asemakaavat, Lahden kaupunki. Saatavissa:

<http://kartta.lahti.fi/>

Suulliset tai sähköpostilähteet:

Ahtialan ostoskeskus

- Kiinteistö Oy Ahtialan Liiketalo
- Toivo Hulkkonen /Kesko

Jalkarannan ostoskeskus

- Hämeenmaan Kiinteistö Oy

Liipolan ostoskeskus

- Hämeenmaan Kiinteistö Oy
- Päivi Rautiainen / Realia Isännöinti Oy

Metsäkankaan ostoskeskus

- Sari Martikainen / Satulakadun Huolto Oy

Mukkulan ostoskeskus

- Mukkulan ostoskeskus OY

Riihelän ostoskeskus

- Veikko Karjalainen /Riihelän huolto Oy

Möysän liiketalo

- Reijo Nykänen / Kiinteistö Oy Möysän liiketalo

Ruolan ostoskeskus

- Sirkka Nissinen /Kiint. Oy Itäaukio

Saksalan ostoskeskus

- Sulo Nevalainen / Saksalan Huolto Oy

Tenava-Tonttilan ostoskeskus

- Tuomo Teurokoski / Tenavan Ostoskeskus Oy
- Kirsti Tuominen / Tenavanhuolto Oy

Valokuvat:

Eija Huuhka

- Ahtialan ostoskeskus (09.09.2011)
- Ankkurin ostoskeskus (09.09.2011)
- Jalkarannan ostoskeskus (09.09.2011)
- Keijutie 27 (09.09.2011)
- Liipolan ostoskeskus (09.09.2011)
- Metsäkankaan ostoskeskus (09.09.2011)
- Mukkulan ostoskeskus (09.09.2011)
- Riihelän ostoskeskus (09.09.2011)
- Ruolan ja Möysän ostoskeskus (09.09.2011)

Karitta Laitinen

- Ahtialan ostoskeskus (07.10.2011)
- Saksalan ostoskeskus (07.10.2011)

ISBN 978-952-60-4830-7 (pdf)
ISSN-L 1799-487X
ISSN 1799-487X
ISSN 1799-4888 (pdf)

Aalto-yliopisto
Insinöörیتieteiden korkeakoulu
Maankäyttötieteiden laitos
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutusryhmä
www.aalto.fi

**KAUPPA +
TALOUS**

**TAIDE +
MUOTOILU +
ARKKITEHTUURI**

**TIEDE +
TEKNOLOGIA**

CROSSOVER

**DOCTORAL
DISSERTATIONS**